

## Pinacoteques dels museus catalans

# Museu Deu

Jaume Mercadé i Vergés

**S**ituat en la peculiar i joliva Plaça Nova d'El Vendrell, davant mateix on està dignament enclavat el monument a l'insigne músic Pau Casals, el Museu Deu és un veritable exemple de l'ideal dels museus actuals. Amens, variats, justos i equilibrats en les peces exhibides, evitant l'enfarfegada aglomeració i repetició d'elements, i singularment escollits amb un alt grau de gust i sensibilitat. Més que res, el que destaca és l'originalitat en la situació i distribució de les sales, cosa que permet que la visita resti exempta de monotonia, ja que en cada angle o intersecció, es descobreixen amb sorpresa aspectes i complements inèdits, eliminant les sales llargues i desolades de corredors interminables i aclaparadors dels museus convencionals.

El Sr. Antoni Deu Font, notari del Vendrell, apassionat i infatigable col·leccionista d'obres d'art, va oferir la donació de totes les seves extenses i importantíssimes col·leccions, tant en qualitat com en quantitat, a la vila del Vendrell, amb el compromís de contruir un Museu on s'exposés dignament el seu llegat, oferiment que va ser acceptat per l'Ajuntament l'any 1987. Es constituí la "Fundació Pública Municipal Deu Font", i el Museu s'ubicà a l'antiga casa senyorial de la família Palau Rabassó. Es restaurà i es remodelà, per cert amb magnífic i intel·ligent gust artístic, dividint l'espai d'exposicions en tres plantes i un soterrani.

Les diverses col·leccions exposades consten de Pintura, Escultura, Dibuixos i Aquarel·les, Ceràmica, Vidre de Nancy i Vidre Bufat català, talles i relleus d'Ivori, Catifes orientals, Art religiós (Bacines, talles i orfebreria), i a més d'altres elements complementaris, són de destacar les reproduccions dels espais de la casa del donant, o sigui el dormitori i el despatx de l'antic habitatge del Sr. Deu, a l'efecte sentimental de situar l'espectador en la manera de viure del col·leccionista, entre les seves estimades

obres d'art. Deixant a part les col·leccions no pictòriques, altrament d'una importància extraordinària, i que mereixerien un altre article de considerable extensió, el nostre objectiu el centrarem en el comentari de la Pinacoteca, amb una llambregada a l'escultura i ceràmica.

No obstant, no podem deixar d'esmentar la formidable exposició de catifes orientals, teixides amb fils de seda i or, de temàtiques molt variades, d'ornamentació i d'oració, de procedència iraniana, que exornen el sòl del museu, i que es poden contemplar de forma intel·ligent i insòlita a través del vidre que trepitgem. Així com l'extensa mostra d'art religiós, del romànic, gòtic i barroc, d'imatgeria, orfebreria, objectes litúrgics i creus processionals.

### PINTURA

Encetem la visita per la Segona Planta, que sembla l'inici de la col·lecció, encara que sense seguir un ordre cronològic estricte, circumstància que potser fa més amena i interessant la seva contemplació, ja que intuïm que es juga amb la sorprenent i inèdita col·locació de les peces, a fi i efecte d'estimular la curiositat i sensibilitat del visitant. Hem de considerar, però, que sí, que momentàniament ens sorprèn i ens desconcerta veure un Durancamps quasi al costat d'un Martí i Alsina, però, no obstant, a l'anar desgranant la visita, arribem a la conclusió que es pot aquilatar més la qualitat intrínseca de les obres al no restar influenciades de les anteriors ni següents, ni per tendències ni èpoques, quedant aïllades amb tota la seva esplendidesa. Definitivament, aplaudim la idea.

Comencem, doncs, pel primer tram o plafó, i contemplem d'entrada dos petits olis lluminosos situats d'en Roig Soler, dos d'en Mas i Fontdevila, i al mig un esplèndid Martí i Alsina ("La verema"). Seguim girant després de cada quadre, o grup, i admirem un Durancamps, ja recent, amb una idealització del paisatge del Port de la Selva.

Continuem, i, oh meravella! un



Ramon Casas "Figures en el port", oli sobre tela.



aniversari  
Joventut de la Faràndula  
1947-1997

**L**a tasca de l'entitat sabadellenca "Joventut de la Faràndula", exemplar i única en el país, mereix, en l'avinentsa del seu cinquantenari, l'atenció d'aquesta publicació també dedicada al servei de la vida cultural de la ciutat. Com a contribució de QUADERN a tan rellevant aniversari hem posat a disposició del col·lectiu que el festeja un espai central durant quatre números que cobriran pràcticament el període commemoratiu. Un espai a través del qual diverses persones representatives o molt vinculades a la tasca farandulera exposen el seu valuós testimoniatge en relació a l'història del grup i l'evocació de vivències personals amb què s'hi hagin sentit identificades.

I

octubre 1997



# Cinquanta anys de teatre per a infants

**P**er commemorar aquestes noces d'or se'm demana que parli de la fundació i els inicis de Joventut de la Faràndula, i a mi em sembla que em pertoca abordar el fet social de l'aparició d'un teatre estable pels infants. Remarco això de "teatre estable" perquè, amb anterioritat al 18 de setembre del 47, dia en que es va constituir "Joventut de la Faràndula", "La Faràndula", agrupació d'actors aficionats, ja havia començat a actuar el 19 de març del 39 al Teatre Alcázar i aquesta activitat va durar fins el 27 de gener del 47. "La Faràndula" feia, a part de teatre per a adults, representacions per a infants, però no de manera habitual.

D'altra banda, la Secció de Teatre de la Congregació Mariana, per manca de local, com escriu Joan de la Creu Ballester, feia teatre itinerant per les barriades de Sabadell, els Catecismes de Can Rull, Sant Salvador, hospitals, Clínica de la Salut (Eucaliptos), Flor de Maig, Cotoloenga, Lleproseria de Sant Llätzer, etc. També l'Acadèmia Catòlica tenia una Secció de Teatre que alguna vegada feia teatre per a infants.

Estem als anys quaranta, en plena postguerra i amb el gran boom de natalitat. Molts joves, als quals la malaurada guerra civil va truncar les il·lusions, senten un afany de viure, de treballar i de formar una família en acabar aquella tragèdia. Aquells anys coincidien amb el començament del meu exercici professional com a metge d'infants. Els primers clients, els amics i, després, ampliant les coneixences per motius professionals, molts pares (la majoria amb molts fills), amb inquietuds de tot ordre, especialment en l'aspecte educacional i formatiu, pensaven que la millor herència que podien deixar als seus fills era una bona formació, però que, com a complement necessari per a aquesta formació, no podien descuidar un aspecte, també important, com és la diversió dels seus infants. Els mitjans de locomoció no eren els actuals. Les vetllades d'hivern no convidaven a sortir, no existia la televisió, "La Faràndula" havia desaparegut i a la Secció de Teatre de la Congregació Mariana, com

a entitat religiosa, no podien intervenir-hi noies, la qual cosa limitava el repertori d'obres adequades per als petits. Fou aleshores quan, amb gran encert, el Director de la Congregació Mariana, el Pare Josep M. Nolla, va reunir components de la Secció de Teatre, altres Congregants i membres dels que havien format "La Faràndula" i, tal com he esmentat al començament d'aquest article, el 18 de setembre del 47, al local de la Congregació Mariana, es fundà "Joventut de la Faràndula". Pere Planes, en el seu fascicle "Quarante anys d'Història", transcriu així aquest fet: *"El 18 de setembre de l'any 1947, a les 8 del vespre, i en el local de la Congregació Mariana, els Congregants Srs. Antoni Llonch Gambús, Joan Roca Estapé, Pere Planes Martí, Joan de la Creu Ballester i Valentí Mestres Sors, juntament amb els components de "La Faràndula" Srs. Josep Maria Gil Sanchís, Francesc Torruella Martí, Joan Llobet Vidal i Jaume Truyols Prat, amicalment i amb entusiasme, parlaren de l'Entitat que naixia, disposant-se tothom a col·laborar-hi"*.

El 23 de novembre de 1947 s'aixecà teló i, des d'aleshores, tots els diumenges, d'octubre a abril, "Joventut de la Faràndula" obria el Teatre Alcázar, amb el repte de fer cada vegada una obra diferent. El canvi de programació era obligat perquè a cada representació hi havia el mateix públic, ja que les famílies estaven abonades per a tota la temporada. Això va ser possible gràcies a un bon nombre de joves actors, amb gran afeció al teatre, que tenien possibilitats de preparar-se amb una certa antelació. Els directors no sempre disposaven dels mateixos actors, però aquest fet facilitava l'ocasió de descobrir nous valors.

Per Nadal i durant els primers dies de gener no hi havia problema, doncs sempre es representaven "Els Pastorets" de Josep M. Folch i Torres. La cabuda del teatre era insuficient, però al poder repartir entre els millors actors tots els papers principals, es podien representar unes quantes festes seguides i això feia que, petits i



grans, visquéssin unes tardes de lleure tant apropiades al temps nadalenc.

“Joventut de la Faràndula” va fer sempre les obres en català, però en el repertori teatral, a part d'en Folch i Torres, no hi havia gaires autors amb peces apropiades per a infants que a més seguissin una línia que estigués d'acord amb l'esperit fundacional de l'Entitat: fer un teatre amb qualitat escènica, ple d'il·lusions per a infants i joves, que fos vehicle de formació humana dels seus membres, així com eina de transmissió dels valors ètics socials propis de la nostra cultura i arrels, i del foment de la nostra llengua. Per això es convocà un con-

urs d'obres teatrals per a infants, fent possible que “Joventut de la Faràndula” disposés d'una bona quantitat i qualitat d'obres, moltes de les quals estan de plena actualitat, malgrat els anys que ja han passat des de les primeres convocatòries.

Aquests primers anys varen ser essencials en la configuració definitiva de “Joventut de la Faràndula” com a institució cultural sabadellenca de primer ordre.

Joan Argemí i Fontanet



*Els Pastorets de Josep M. Folch i Torres. Teatre Alcázar. Primera temporada de Joventut de la Faràndula, 1947-1948*

# El record dels primers anys de Joventut de la Faràndula

**E**scriure sobre la fundació de *Joventut de la Faràndula* em representa escriure sobre la meva joventut i sobre una entitat que ha estat i està, encara avui, molt lligada a tots els aspectes de la meva vida.

Abans de la seva fundació, *Congregació Mariana*, dirigida pel Pare Josep Maria Nolla, feia obres de teatre representades només per nois. Aviat van veure la necessitat d'introduir en el grup alguna noia perquè interpretés els papers femenins. Jo tenia aleshores quinze anys. Coneixia alguns nois de *Congregació Mariana* perquè anavem plegats els diumenges a ensenyar catequesi als nens de Can Rull amb la meva tieta Patro. Sempre m'havia agradat fer teatre. A l'escola, quan muntaven alguna representació, sempre comptaven amb mí. Així doncs, que em van proposar formar part del grup. El primer paper que em van oferir va ser el de *Ponzellina* a la *Ventafocs* de Josep Maria Folch i Torres. Tot i que estava molt contenta i il·lusionada per la proposta, també m'espantava enormement debutar amb un primer paper. Però la il·lusió va poder més i vaig acceptar el repte. Des d'aleshores no he parat de fer teatre i, sempre més, he format part activa de l'entitat que es va fundar i que enguany en celebrem el cinquantè aniversari: *Joventut de la Faràndula*.

Fa cinquanta anys estàvem vivint de ple la crua postguerra i les activitats per a infants a la ciutat escassejaven. Quan l'any 1947 un grup de joves de *Congregació Mariana*, amb el Pare Nolla i el senyor Antoni Llonch al capdavant, varen veure la necessitat de fer teatre per a infants de forma continuada a la ciutat, es van posar en contacte amb el grup de teatre *La Faràndula*, que es dedicava a fer obres per a adults i estava dirigida pel senyor Josep Maria Gil i Sanchís, el qual també interpretava bona part dels protagonistes dels seus muntatges. *Congregació Mariana*, *La Faràndula* i la secció *Faràndula Juvenil*, formada pels actors i actrius més joves d'aquesta entitat, es van posar d'acord per formar una sola companyia i tirar endavant el projecte de fer teatre infantil pels nens i nenes de la ciutat.

D'entrada no sabien com anomenar la nova entitat. Va ser el senyor Francesc Torruella de *La Faràndula* qui va proposar el

nom de *Joventut de la Faràndula* per la nova companyia i tothom ho va trobar molt adequat. L'escenari de les representacions era el *Teatre Alcázar* que va viure la primera representació del nou grup el 23 de novembre de 1947. Els primers anys fèiem teatre cada diumenge i cada festiu a la tarda i sempre amb obres diferents. Ja des de la primera temporada, per Nadal, es representava *Els Pastorets o l'Adveniment de l'Infant Jesús* de Josep Maria Folch i Torres. De tant en tant, també es portava a l'escenari un muntatge per a adults en una representació de nit.

Gairebé totes les obres infantils eren d'En Josep Maria Folch i Torres. Quan quasi vam haver esgotat tot el seu repertori, es va decidir organitzar un concurs d'obres de teatre per a infants amb la intenció d'incentivar la producció de teatre infantil i de tenir un repertori més ampli per escollir. El concurs s'organitzava a l'estil *dels Jocs Florals* i el dia de l'entrega de premis era tot un esdeveniment amb Reina de la Festa i Dames d'Honor incloses.

L'empresa duta a terme per *Joventut de la Faràndula* va tenir molt bona acollida i molt d'èxit a la ciutat. Aviat el *Teatre Alcázar* es va fer petit i es va pensar en fer un Teatre nou, amb capacitat per acollir tot el públic que volgués assistir a les nostres representacions. Així és que, amb l'ajut de gairebé tots els *farandulers* i gran nombre de simpatitzants, es van posar a la venda les accions que van possibilitar la construcció del *Teatre de La Faràndula* del carrer Alfons XIII, avui Teatre Municipal de Sabadell.

El record que en tinc d'aquells anys és meravellós. No tan sols en l'aspecte teatral, sinó també per les altres moltes activitats que s'hi organitzaven, gràcies a les quals aquell grup es va convertir en una gran família.

A *Joventut de la Faràndula* he passat tota la meva vida. Hi he treballat, disfrutat, patit, viscut moltes alegries i també algun disgust, però m'honora poder dir que n'he format part des del seu començament i em sento molt orgullosa de, encara avui, ser-ne un membre actiu.

Per molts anys, *Joventut de la Faràndula!*

Anna Maria Gumí i Agulló



Gimeno dels més magistrals que hem vist, una visió del poblet de Mura, amb les hortes adjacents, característic de l'època de Sabadell, de magnífica execució. Un quadre bastant ignorat pels col·leccionistes i estudiosos gimenians. Al nostre criteri la millor obra pictòrica del Museu.

Segueix en Galwey, amb un paisatge amb figures, essencialment olotí, i després el "fauve" català Mompou, amb tres personalíssims paisatges. Passem amb Humbert ("Retrat" i un clàssic "Natura morta"). Colom (dos paisatges de poble), i Jaume Mercadé i Queralt, pintor de Valls i orfebre barceloní del noucentisme, representat amb tres obres típiques del seu estimat Camp de Tarragona.

Després dels olotins Melchor Domenge i Iu Pasqual amb sengles paisatges de la Garrotxa, tres obretes exquisides d'Armet ("Clavells"), Terruella i S. Matilla. Prosseguim amb el noucentista Sunyer amb dos excel·lents primitius: "Cuina de muntanya" i "Nena amb gallina", per accedir a l'obra més representativa i important del Museu, de considerable dimensió i exposada amb gran dignitat i amb tots els mitjans de protecció i seguretat: "Figures en el Port" de l'incommensurable Ramon Casas, continuant amb el no menys important i majestuós per la seva qualitat: "Torrent de Pareis", del 1904 (època mallorquina) del famós paisatgista català Joaquim Mir, entre dos paisatges petits però escollits.

Ve després Olga Sacharof (dos paisatges molt representatius), per arribar a una altra joia de l'exposició: Eliseu Meifren, amb un fantàstic quadre impressionista de reminiscència francesa, representant el riu Marne, sota un cel de núvols impressionants. L'acompanyen tres quadres de no menys qualitat. Acabem aquesta planta amb el fortunià "Cafè àrab" de Tomàs Moragues, i per últim, un original plafó de ceràmica d'en Cumella.

Aquesta Sala es caracteritza, així mateix, per l'extensa i importantíssima exposició d'escultura, representada per Clara, Cañas, Monjo, Apelles Fenosa, Casanovas, Rebull, Llauredó, Viladomat, Llimona, Clarassó i dues vitrines, amb gran profusió de ben escollits bronzes, de Granyer i Manolo Hugué.

També en una altra vitrina podem contemplar una bona mostra de ceràmiques dels germans Serra, de Llorens Artigas i d'en Cumella.

No podem deixar d'esmentar, així mateix, les vitrines de Vidre Bufat i d'Art Nouveau, la de talles i relleus d'ivori, i especialment els espais ja citats dedicats al dormitori i despatx del Sr. Deu, mostra fidel i fidedigna de la seva manera de viure entre obres d'art, i on hi veiem un oli de Dionís Baixeras, rural i literari, i uns quadres d'en Sunyer, Pidelaserra, Raurich i Olivé.

Després de la legenda, ben il·luminada: "El col·leccionista té tantes personalitats com col·leccions d'objectes ha aconseguit. - A. Deu", que evidencia la manera de pensar del donant, descendim a la Primera Planta, admirant, al baixar, dues excel·lents escultures de Cañas ("Dona asseguda" i "Meditació").

Així que entrem en aquesta Sala, ens impac-ten, ja d'entrada, per la seva força expressiva i lluminositat colorística, tres inspirades teles de l'evolucionista Joan Serra ("Poble amb església", "Les Rambles" i Església de Calella"), com introducció a la col·lecció de mestres catalans més relativament recents. Trobem en Bosch Roger ("Natura morta", "Voltants de Montjuich" i "Paisatge urbà"), per continuar amb Amat amb dos quadres de St. Gervasi i Sant Feliu de Guíxols respectivament, Sisquella ("Figura" i "Natura morta"), Campillo i Solano ("Breda"), R. De Capmany ("Parc"), M. Villa molt ben representat amb cinc obres que mostren la seva interessant trajectòria pictòrica, i en Mallol Suazo amb tres olis característics d'interiors i un insòlit i magnífic paisatge. Observem en Calsina amb dos dibuixos i dos olis semi-surrealistes personals i inimitables i Casañé Puig amb un sensible "Toledo".

Troblem una figura d'en Pruna, ideal i estilitzada i un conjunt de cinc obres molt ben col·locades i d'innegable peculiaritat d'en Francesc Serra, amb temes de contrallums de figures que són un prodigi d'execució.

Un desmesurat Mundo amb una panoràmica del Port de Barcelona i dos formidables Grau Sala que per si sols revaloritzen amb dignitat extrema aquesta Planta.

Acabem amb els contemporanis Roca Sastre, Todo, Grau Santos, R. Duran i l'impressionista Simó Busom, assidus pintors de la Sala Parés, amb un conjunt d'obres de plausible qualitat.

Entre unes altres vitrines de vidres i Art Nouveau, creuem unes escultures de Jassans, Ll. Granero i Subirachs, també de categoria.

Abans d'accedir al jardí, traspassem les esmentades sales on estan ubicades les col·leccions d'Art Religios i Catifes orientals, per, després de relaxar-nos una bona estona entre vegetació i verger floral que descongessiona l'esperit i entona l'ànim, penetrem per la part posterior del vestíbul, on són exposades les col·leccions d'aquarel·les i dibuixos en abundosa quantia. Obres d'en Lloveras, Ceferí Oliver, Soler Jové, Aragay, Calsina i amb una considerable representació de dibuixos i esbossos de Ricard Canals, acabem d'arrodonir la interessant i inoblidable visita.

No ens resta més que felicitar els promotors d'aquest magnífic Museu, regraciar profundament les facilitats i exquisida acollida, i la inesmentable companyia del donant Sr. Antoni Deu Font, que amb la seva amabilitat i assessorament féu més plaent la visita, i recomanar el lector que no deixi de visitar aquest immillorable exemple i model dels Museus Catalans.

#### MUSEU DEU

Plaça Nova, 6 - Tel. 977/ 666308

EL VENDRELL ( Baix Penedès )